

De trei ori în săptămână: Mercuri-a, Vineri-a și Duminică, când o călă într-o zi, când numai duminică, adică după momentele împregiurării.

Prețurile de prenumerație:
 pentru Austria:
 pe anu întregu . . . . . 8 fl. v. a.
 „ dimetate de anu . . . . . 4 „ „
 „ patratu . . . . . 2 „ „
 pentru Romani'a și străinătate:
 pe anu întregu . . . . . 16 fl. v. a.
 „ dimetate de anu . . . . . 8 „ „
 „ patratu . . . . . 4 „ „

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespondinti a-i nostri, si d'adrepțulu la Redactiune: **Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43**, unde sunt a se adresă si corespondentiile, ce privesc Redactiunea, administratiunea și speditiun'a cate vor fi nefrancoate, nu se vor primi, și nimica nu se vor publică.
 Pentru anuancie si alte comunicatiuni teresu privatu — se raspunde cate 7 or. de linie repetirile se facu cu pretiu scadiutu.
 Prețulu timbrulu cate 30cr. pentru una data, se antecipa.

Invitare de prenumerație

1 a

„ALBINA“

Cu 1 octobru s. v. începem patratul din urma alu anulu cur. si cu ocaziunea acest'a se deschidu prenumerațiunile noște la feli'a noastră, cu condițiunile ce se vedu în frunte: adică: 2 fl. v. a. pe patratu, 4 fl. pe dimetate de anu.

Epistolele a se adresă: redactiunii Albina, Viena, Josefstadt, Lange Gasse nr. 43.

Bogănu a fi incunoscutiati de timpuriu, ca se ne potemu orientă în privinți'a esemplarielor de tiparitu, si incunjură intrerumperea în spedare.

Redactiunea.

Viena 19 sept./1 opt. 1867.

Societatea academica romana si-a incheiatu ședintiele vineri în 15/27 sept., după ce si-a terminatu agendele cele mai urgenti si neamenabile si si-a ascuratu esistenți'a din care va se resulte o aptivitate salutară natiunalitatei noștre. Eră timpul a dá literaturii limbei, va se dica progresulu natiunale o direptiune determinata, ca incunjurandu șierpiurea se iee o cale drépta, prin urmare cea mai șeurta catra scopu. Anulu acest'a anevia ni va poté dá o consolatiune natiunala mai mare, dar si catu ni-a datu pan' acum, — societatea academica — i-asecura unu locu onorabile în istori'a natiunei, si asceptămu cu bune sperantie urmările folositorie. Statoririle societatei le vom poté publică numai mai tardiu. Rostimu parerea de reu că nu li-a fostu cu potintia tuturor membrilor a participă inca acum la constituirea societatei. Intielegemu pe membrii din Banatu. Am luatu cunoscintia despre cauzele ce i-au impededatu. D. Babesiu a trebuitu se senta catusiele subordinatiunei, cari — dămu cu șocotela — se vor largi numai după ce în tiér'a noastră conlocuitorii vor

invetiă a precepe că trebe se avemu mai multa incredere unii în alții.

— Diet'a Ungariei, casu senatulu imperiale, si-a reneceptu aptivitatea sa. Am sentitu necesitatea ca inca acum din capulu loculu se dămu o șcurta șocota despre parerile si despusetiunile ce domnescu în ambe corpurile legelative. În asta privinți'a cetitoriulu gaseșce mai la vale duoi articli, unulu de (S.) cu referinți'a la senatu, si altulu de (Y.) în ce privesce diet'a. Senatulu asceptă alte debateri ca se premérge invoicelei cu Ungari'a la carea nu se prè grabesce. La dieta, cu catu unguirii aréta mai putiena aplecare catra natiunalitati, cu atata se intaresce solidaritatea natiunalitatiloru.

Apară în publicitate si protocolulu ultimu alu delegatiuniloru. Nu ne ocupămu de elu aci mai pre largu, de óra-ce cuprinsulu statoririloru lu cunóșcemu de ajunsu din nr. penultimu.

— „Monitoriulu“ Romaniiei insciințiéza că Domnulu Carolu a primitu de la Napoleone Imperatulu Franciloru o scrisóre autografa, „fórte afectuósa atatu pentru Mari'a Sa catu si pentru tiéra.“ Unu telegramu din Bucuresci incunoscutiă cumca d. Brateanu din incredintiarea Marirei Sale Carolu I. a plecatu catra Paris în misiune șecreta, éra — precum ni se spune — a trecutu degiá prin Viena. Asta cercustantia d'ó parte, de alt'a solenitatea gardei natiunale (vedi mai la vale Romani'a) ne face se lapedămu ingrigirile ce la espreșeram în nr. trecutu, în urmarea alarmarei foiloru nemtiesci. Aceste foi neci acum nu-si mai tienu de gura, vestescu lucruri (totu generalitati) neplacute, ce le-ar fi primitu de la corespondinti din Romani'a, dar fiindu că le publica sub rubric'a Vieni, ni vine a crede că acei corespondinti sunt tocm'a în Viena (vedi „Wand.“) În asta credinți'a ne intaresce cercustanti'a că nu din Bucuresci ci din Viena se telegraféza foiloru provinciali despre „șguduiru“ în

Romani'a (vedi „Politik“ din Praga). Așiedara Vien'a e vét'r'a respandierei aceloru sciri. Inse politic'a Romaniiei ó face poporulu romanu, a caruia șórtu nu mai depinde de la parerile ce ar domni la Viena, Constantinopole, ori Petrupole. Éra daca publiculu nemtiescu vre se fie ședusu de díaristic'a sa, volenti nulla fit injuria.

În ajunulu redeschiderii dietei unguresci.

(Y) Va fi de interesu a luá notitia despre simtómele politice, cum se manifestă ele în momentu.

Mai înainte de tóte se constatămu si se tienu bine în vedere, că — opiniunea publica în sferele guvernementali e fórte încordata contra romaniloru. Partia rom. natiunale, anume aceea ce a combinatu cu serbii „Proieptulu pentru regularea si ascurarea natiunalitatiloru si limbiloru patriei“, si apoi urmă a-lu aperă si sustiené în publicitate, în faci'a lumii, cu atata agerime si dibaciă, prin ce demască si compromise infricosiatu intentiunile memorale si neloiale a le magiarisatoriloru, aceea partiia rom. natiunale dieu — s'a facutu tocmăi prin acest'a „nesuferibile“ în ochii magiariloru domnitori; dar inse ast'a ar trece cum ar trece, ci ei, dnii magiari s'au saturatu si de acei domni a-i nostri pre cari pana mai de curendu nu șciatu destulu se-i laude si se-i distingă; éra pre romanii dubii, adică cari neci nu li se alipescu deplinu, neci nu cutéza a li pasă încontra, pre acestia si despretiuescu, si urgiescu. Caus'a, pentru care nu se mai multumescu neci cu acei domni a-i nostri, cari tienu puruca cu ei — pana intr'atata, în catu la noi începusera a fi priviti de „renegati“, e — precum se aréta — aceea, căci vréu a fi aflatu dnii stapenitorii nostri, cumca acei domni romani numai din iubirea catra libertate si din credinți'a într'unu curatu patriotismu alu domniloru magiari, éra nu din órb'a adorare a magiarismulu s'au alipitu de ei, de altmintrelea neci de cum nu vor se-si uite de sangele lor, de romanismu, de suferintiile fratiloru șei; cu unu cuventu: ori-unde afla ocaziune, ésa cuiulu romanu din saculu magiaru. Va se dica, pentru că în ei — sangele nu s'a prefacutu apa.

Acést'a șperinți'a si aparitiune pre catu de trista, ba chiaru fatale cu privinți'a la pusețiunea si solidaritatea de șórtu si interesu, ce avemu faci'a cu natiunea magiara, nu mai pu-

cinu imbucuratori'a e pentru noi din acelu punctu de vedore, că ni dovedesce, cumca si cei mai pucinu zelosi domni romani, în adanculu animiei loru totu sunt romani adeverati si candu e vorb'a se aléga între șentimentele loru natiunali si între grati'a, favóra, increderea contrariloru nostri natiunali, cu indignatiune si intorou faci'a de catra ómenii „neómeni“, de catra respanditorii si insinuatorii de nemoralitate si perfidia!

Dupa inșe-si șperinți'a méa potu se atezu acest'a despre cei mai multi barbati a-i nostri ce s'au fostu afiliatu magiariloru; încep a-si cunóșce, a-si pipai retacirea, mai vertosu de candu în „Pesti Napló“ candu unulu candu altulu corifeu ó spune pre faci'a, că — dá, vedi bine, prin planulu lui Kossuth de o confederatiune a popóreloru de la Dunare libertatea si nependinți'a ar cascigá, inse natiunalitatea magiara, igemoni'a șeu dominirea ei, nu s'ar poté sustiené. — Acci barbati a-i nostri, caror'a pan'acú nu li-au caditu inca paingini de pre ochii, aceia sunt orbiti de buna șéma de grosulu loru interesu, si aceia numai atunci si-vor veni în ori, candu vor șentí spre ce cumplitu periclu plutescu ei cu magiarii cu totu. Dar — lauda domnului, că d'asta categoria avemu fórte pucini, la tóta întemplantarea mai pucini, de catu veri-care alta natiune. —

Așie standu lucrulu, nu e de miratu, că magiarii domnitori sunt superati a șupr'a romaniloru si arunca mai vertosu asupr'a loru vin'a, că lumea nu vré se créda în loialitatea si moralitatea aspiratiuniloru magiare, éra popórele patriei nu vor se se odihnésca si se se arate multumite si fericite prin ștepanirea magiara.

E cunoscutu, că organele regimulu magiaru si cele din Buda-Pesta, si cele din Viena bucinau mai înainte în gur'a mare, cumca de candu ștepanescu patronii lor, tóta patri'a cu tóte clasele si popórale sunt deplinu odihnute si multumite, si — vai de acel'a, carele cutediă a se indof séu a contradice; acel'a de locu eră inferatu de „reacionariu“, „revolutiunariu“, „emisariu“ etc. Astadi — n'au incatru, cauta se marturisésca si chiaru faptorii regimulu, că — Dieu, nu e pré bine în tiéra. Organulu celu mai intimu alu ministru-presiedintelulu c. Andrassy „Magyar Ország“, în nr. seu de ieri recunóșce în fruntea foii, că — „în împregiurarile custatorie omulu cugetatoriu si cercetatoriu neci de catu nu poté se așe odihna“. Ca contrastulu se bata mai multu la ochi, amintescu aci, că abié sunt vr'ó cinci

FOISIÓRA.

Tractatu

de origine, vechitáta si însemnátatea istorica a numelui Valacu.

(Urmare.)

Se vedemu pre șourtu cine, si de ce origine sunt acoi Albani, din a caror'a limba se deduce originea multoru factori ai limbei dacu-romane. Enea Silviu, Magini, Bonfini, Filelfo, Christophor Adelung si Pouqueville *), deriva originea Albaniloru de la Albanii coi vechi din Alban'i'a asiatica d'între Marea Négra si Caspica. Leibnitz în opulu: Brevis designatio meditationum de originibus gentium, deduce originea Albaniloru de la Galu-Celti. Leake: Researches in Greece (London 1814), înóerca a

*) Enea Silviu: Descriptiunea Europei. — Magini: Moderne tavole di geografia aggiunte a Tolomeo. — Bonfini: Rerum ungaricarum decad. tom. I. part. 1. — Filelfo: Epistola ad Lud. Foscarinum et ad Christoforum Maurum. — Adelung: in Mitridate. — Pouqueville: Voyage dans la Grèce, Paris 1820.

demustrá istorice intruducerea de radeoine grecesci, latinesci, gotice, slave si turcesci în limb'a albana; elu privesce acést'a limba de o mestecatura a limbiloru moderne, si precunóșce elementulu latinu a fi întrens'a precumpenitoriu celui grecu. Thunmann, în opulu citatu, după elu Angelo Masci, în opulu: Saggio sull'origine, costumi e stato attuale della nazione albane, Neapol. 1807, în urma Malte - Brun: Annales de Voyages tom. III (Paris 1808) — deriva originea Albaniloru de la Iliri si Epiroti. Totu asiá în timpul mai nou Hahn, în opulu seu: Albanesische Studien, Vien'a 1853, deriva originea Albaniloru de la Iliru-Macedoni si Epiroti, cari trei popóra se credu de elu a fi de o origine si descindinții Pelasgiloru (si Pelasgii nu ar fi fostu de o origine cu Elinii). Fallmerayer, în opulu: Das albanische Element in Griechenland, München 1857 intaresce si mai cu multe temeuri acést'a tema. Hahn presupune cum că poporulu albanu este de asemene vechitate cu Elinii si Romanii (Latini); elu crede a fi Albanii cu aceste dóu popóra strinsu la olalta legati prin afinitate de origine, limba si datine, nodemustrandu inșe cauzele, ci indestulindu-se numai a fi adunatu pentru alții materialu șpre a face acest'a. Fr. Bopp în tractatulu seu: Das Albanische in sei-

non verwandschaftlichen Beziehungen, Berlin 1855 — a demustratu deplinu legatur'a limbei albane cu trupin'a comuna a limbiloru indueuropene. Camarda, în opulu seu: Saggio di grammatologia comparata sulla lingua albanese, Livorno 1864, cu profunde studie vre se demustre, cum că limb'a albana si-trage originea cu precumpenire din elementulu grecu, apoi si romanu cu privinți'a originea pelasgica a Greciloru si Romaniloru. G. J. Ascoli, în opulu: Studii critici, Milano 1861 a asemenatu limb'a albana cu limb'a Etrusciloru, carea se crede a avé asemenare cu limb'a albana, si ca atare a-semenare se însémna mai vertosu poipunerea articulu. Stier, în Rheinisches Museum 1859 pag. 329 a facutu asemenare între limb'a albana si limbele italice. — Aceste sunt rezultatele cercariloru de pana acum; dar precum se vede din cele aci premise, limb'a albana inca nu fu de invetiati asemenata cu limb'a romana (valaca), dar neci cu cea serba si bulgara, macaru că de multu se întonéza (mai vertosu de invetiati italiani) necesitatea deslegării temei acestei-a; acest'a voimu a impliní noi, printr'unu tractatu șpecialu, ce vomu publică — déca va voi Ddieu — cátu de curendu. Dar si pana atunci, însemnămu aci, cum că în limb'a albana elementulu dacu-romanu e fórte tare represen-

tatu, în catu nu numai cea mai mare parte a materialulu (vorbariulu), ci si a dechinatiunei, conjugatiunei, derivatiunei si a rostintiei, si vedu a fi vechi monuminate de limba dacu-romana, înșipte în asiá forma si tipu italicu, precum se afla pestrate în acést'a limba; datinele Albaniloru se vedu a fi 8 din 10 parti de origine romana. Afara de acést'a în limb'a albana se afla materiale si forme italiensesci, si vechi latinesci, precum si celtice, cari din urma si-voru fi tragendu originea lor de la Celtii Scordisci s. c. I., cari au locuitu în Alban'i'a si partile ei, si de la cari se vede a-si trage originea numelui si cetatea Scodra, împreuna cu muntele Scodru din Alban'i'a nordica. Hahn, aduce înainte — fara a trage vre o consecinți'a — paralele de asemenare fórte batetorie la ochi, cari esista pana aci la Albani si se afla si la Gali: aceste, chiar cum marturisescu Juliu Cesar; dar atari asemenari se afla chiaru si fatia cu remasitiile popóraloru galu-celtice din Angli'a. Nu va fi fara folosu apoi a însemnă aci si acca împregiurare, cum că „Albani“ se numesou si Scotii de origine galu-celtica din Angli'a; Albanii dintre Marea Négra si Caspica, se dice a fi dedusu originea lor de la Romanii (vedi Lesiconulu universalu de Pierer, edit. 3, 1840 la numele Alban'i'a). — Șciinți'a cri-

septemane, candu „Hon“ adresându-se regi- mului său proprie — partiei lui Deák, cu privintia la cele esperiate din parte-i de candu se află la putere, i dise, că este „diuimate mumia“, care crede că e via, pre candu ea e — „numai paruta via“, si pan' — — — — —

facutu de stămu adi, in ajunulu redeschiderii dietei in Buda-Pesta; dar pentru aceea in catu pen- tru nemulțumirea si opusetiunea magiara — totu credemu, că — „corbu la corbu nu scote ochii.“

Ca de incheiare am se amintescu, că totu organulu intimu alu regimului, adeca „M. O.“ se sufucă a aperă — contra unei critice agere in „Gazeta Tr.“ planulu si intentiunea de a colonisă alpii romani revindicati cu — secui. Argumentulu lui principalu e, că secuii se in- multiescu preste mesura si n'au pamentu de lucratu, ei sunt siliti a emigră in Moldo-Roma- nia, pre candu despre romani — nu se pôte dice acést'a. — Asi avé nespusa pofta a res- punde lui „M. O.“ a-i spune si a-i arotă cu statistică a mana, că — cine sunt secuii, si cum se inmultiescu si traiescu ei, si — cine sunt romanii din munti anume asiē-disii „moti“, si cum se inmultiescu si traiescu ei; — dar — nu mo bagu in domeniulu „Gazetei“, sum con- vinsu, că ea nu-i va remanē detōria dom- nului din „M. O.“ —

Pesta 29 sept.

Ce va se lucre senatulu imperiale?

(S.) In mai multe jurnale se ventura pa- rerea, de n'ar fi consultu, ca senatulu imperi- ale se amene tratarile asupra conventiunii facu- te de ambele deputatiuni, pana ce nu se va de- cide despre desfiintierea concordatului carele zace ca o stanca pe spatelē popōreloru din Austria. Se vede, că cu asta procedura s'ar atientif facerea unei presiuni asupra aperiatori- loru concordatului si chiaru asupra regimului, de la carele se ascēpta se dea pe facia pusefiu- nea sa facia cu pretensiunile seriōse pentru de- laturarea acelei legi confesiunali. Nu ne insie- lămu, daca credemu, că acelu indemnu parla- mentariu a intratu si in unii ablegati, căci o parte din ei se se fie consultatu si despre unu programu, dupa carele se procēda in caus'a acést'a.

Dupa alta parere, carea se ivi in dīlele aceste in publicitate, ar fi se se faca unele de- cisiuni in privintia economiei de statu, prin care s'ar deschide isvōre de venituri pentru popōre căci numai asiē li va fi loru cu potintia a portă sarcinele ce vor cadē in urm'a invoirii deputatiuniloru pe sēm'a tieriloru reprezentate in senatu, altminterea e de temutu eventuali- tatea unei nepotintii totali de a raspunde su- mele anuali asiē dicendu uriesie.

Ce se atingo de parerea prima ni vine prē subieptiva si putienu corespudiatōria dem- nitatii si pusetiunii unui parlamentu legelativu, care precum cugeta si „Pres'a“ are multe me- dilōce de natura obiectiva spre delaturarea sēu celu putienu resufierea concordatului in partile sale cele mai nesuferibile.

Mai multu cuventu are parerea a dōu'a, carea se referesce de a dreptulu la un'a din condițiunile neaperate adeca la deschiderea de

isvōre spte imbunatatirea sōrtei materiali a popōreloru, ca asiē se fie ele in stare a portă impositelē contributiunali. Si noi aplacidāmu asta parere ca pre un'a — zace in firea lucrului, buna s'ar — si condițiunea de pasiune buna pentru turm'a, de la carea se pretinde lana si lapte.

Dara fiindu că omulu nu se impacă nu- mai cu indemanāri si inlesniri materiali, ci ca o fiintia morala are lipsa si de indemnuri mor- rali spre a-si recrea si incordă poterile sale pentru activitate si implinirea detorintielorū sale cetatiene; asiē dara cugetāmu, că pre lan- ga deschiderea de isvōre pentru imbunatatirea starii materiali, se devina in fapta acelo insti- tutiuni si drepturi politice, care asiē dicendu ar electrisă popōrea si repropetandu-le moral- mīnte le-ar incuragă spre redicarea si portarea sarcinelorū cetatienesce.

Largirea cercurilor de autonomia aletie- riloru si comuneloru, impacarea pretensiuniloru natiunalitatiloru si confesiuniloru pe bas'a prin- cipiului de egalitate, garantarea libertatiloru politice si a drepturilor fundamentali, reform- m'a procedurē intortocate in cause judetiali ci- vile: aceste si de asemene, pre care le ascēpta popōrele cu nerabdare, ar fi se procēda mai na- intē de ce se va aprobă si publică pe calea le- gelatiunii rezultatulu invoicei facute intre am- bello deputatiuni.

Noi nu ne indoinim, că regimulu din Vien'a e aplicatu a se intielege la tōte cele ce sunt spre impacarea popōreloru si tota o data si spre consolidarea legaturē tieriloru in cu- prinsulu imperiului, pentru acōa luandu-se in senatulu imperiale la desbatere acele institutiuni si reforme cardinali mai nainte de propunerile deputatiuniloru, nu pōte avē faci'a unei pres- siuni, din contra faci'a unei politice intiepte prin carea se-si netediēca calea.

Si ceea ce dicemu despre popōrele si tier- rile reprezentate in senatulu din Vien'a, se at- inge si despre natiunalitatelē si partes adnexae ale Ungariei. Treidiecei de parti din suta ale sarcinelorū contributiunali, care dupa opera- tulu invoicei cadu pe Ungaria, inea nu sunt asiē de usiōre, precum si-ar intipuf cei ce im- punu altor'a sarcine, de care ei nu se atingu neci cu degetelē; si de ōra-ce acele treidiecei de parti nu cadu numai pe spatelē magiariloru, ci si pe spatelē celor'a laltē natiunalitati, asiēdara zace intru interesulu publicu si e chiar asiē de consultu pentru Pesta ca si pentru Viena, ca se impacē mai antaiu pretensiunile drepte ale natiunalitatiloru si partiloru adnesse, daca nu vor se audia seusa: de nobis sine nobis, căci statulu pōte se fie securu de implinirea cu buna voia a celor'a ce le protinde de la popōra, nu- mai dupa mesur'a, in carea si elu din partea sa implinesce cele ce le pretindu popōra de la statu, adeca: libertati politice, egalitate naintea legei, dreptate deplina in tōte pretensiunile drepte ale popōraloru. —

De la diet'a Ungariei.

(*) Pesta in 18/30 sept. 1867.

Casa reprezentantiloru tienū adi o scurta sedintia, in localitatelē Academiei ungueresce de sciintie, fiindu că localitatelē proprie n'au tre-

cutu inca prin stramutarile necesare pentru o acustioa mai buna.

Ministrii se aflau toti de facia, afara de contele Feastetics.

Presedintiele Szentiványi deschidēndu sedintia la 10^{1/2} ōre inainte de mediadi cu o scurta salutare contra deputati, numesce pre no- tariulu ce va se duca protocolulu, apoi propunc esibetelē cele multe ce intrara in tempulu fe- rielorū dietei. Intro acestea sunt multe proto- colē sēu credentiunale despre alegerile intem- plate in cercurile ce devenisera vacanti, ase- menca si unele proteste contra unor alegeri, in- tre cari amintim cel'a alu romaniloru contra alegerei din Pecica, comitatulu Aradului, si intro cari acceptam se intempināmu si pre ale romaniloru din cercurile Selagiu-Cehului si Giboului, din comitatulu Solnocului de medi- locu, cari inse lipsira.

Intre petitiunile cele multe se prodase si a comitatulu Aradu, in carea se intetiesce desle- garea costiunelē natiunalitatiloru, „intre margi- nile intregitatii patriei.“ Mai batū inca la ochi un'a din partea mai multorū invetiatori din Arva, cari se rōga pentru regularea si imbun- natirea scōleloru popularie si a lefelorū in- vetiatoresce; — in fine un'a din partea unui cetatiōnu din Aradu, carele cere, ca se se faca desdaunare pentru notelē sēu banii de papiru alui Kossuth, confiscati si nemicitati la anulu 1849.

Mai reportă presedintele si despre re- posarea a trei membri a casei, si des- pre depunerea mandatulu de ablegatu dinpar- tea unor'a, intre cari si romanulu Ilie Mace- lariu, carele renuciā fora darea de motive.

Esibitelē se transpusera dupa natur'a lorū — parte la comisiunea verificatōrie de alegeri, parte la cea pentru petitiuni; ōra in privintia unor'a se vor face dispusetiunile necesare de presidiu.

Dupa acést'a presedintele dede cuventulu ministrulu de finantie Lónya y, pentru a face o propunere.

Lónya y provocandū la impoterirea ce primise de la casa pentru cautarea unui impru- mutu in favōrea drumuriloru de feru planuite, spune casei, cumca a aflu o societate, carea sub condițiuni destulu favoravori este plecata a dā Ungariei unu impramutu in argintu de patru dieci pan' la siese dieci de milliōne fl. Deci face in scurtu propunerea, ca casa se emita o comisiune de 15 membri, carea se e- samine lucrulu si se faca casei reportulu necesa- riuu dimpreuna cu proiectulu de lege.

Acést'a propunere fū ascultata in deplina tacere, ōra presedintele pronuciā conclusulu, ca — in sedintia de mane la 10 ōre se se deo- voturile pentru alegerea comisiunei de 15 membri.

Ne mai fiindu alte obiecte la ordinea di- lei, sedintia se incheiā.

Dintre ablegatii romani abid cati-va s'au infatisiatu pan' acū la dicta; noi celu pueinu nu veduramu adi in sedintia, de catu pre dnii: Ant. de Mocioni, Babesiu, Gozsd u, G. Ioanovicu si — pare-mi-se Varga.

Ar fi lucru catu se pōte de tristu, dēca — venindu pre tapetu intrebari si obiecte grave pentru noi, reprezentantii nostri natiu-

nali nu s'ar aflā la loculū lorū, pentru a ne a- perā interesele. Alegatorii se grigēscă a-si pro- vocā pre alesii deputati, ca se grabēscă a-si ocu- pā loculū in corpulu legelativu si a-si face cea mai santa detorintia cetatienesca. —

Efetele concordatului in Bucovina.

Repausandu douna-di in R. o proprieta- rēsa de relegea armēna-apusēna, preutii de a- cēsta confesiune ilu rogara pe preutulu gr. or- den locu, ca se-i asociēdie la petrecerea mōrtei pana la S. unde se afla mōrmentulu familiaru alu repausatōi. Urmandu preutulu ort. acestei invitari cu atat'a mai vertosu, de ōra-ce in cele mai de pe urma ale vietii repausatei, la dorintia ei -i in lips'a preutulu de confesiunea ei, i ceti unele rogatiuni sentimentate, voi de la hotarulu comunitatii sale R. se se retōrne, dara la repetita poftire a preutilorū armenesce, petrecē pe repausat'a pana la hotarulu comu- nitatii S. unde ēca ce s'a intemplat: fiindu si preutii romano-catolici invitati la acēsta inmōr- mentare cu poftirea, ca se ēsa inainte cū pro- cesiunea la hotarulu S. si urmandu ei acestei poftiri impreuna cu decanulu lorū, carele toc- m'a atunci se aflā in S. cu visitatiunea decanala, candu ilu zarira pe dealu pe preutulu gr. or. fugira toti trei inderotru, in tocm'a ca cel'a Ae tamăia. Preutulu gr. or. sosindu la hotaru, s'a retrasu, nesciindu nemica de intemplanca acē- st'a. Fapt'a acést'a a preutilorū rom. cat. pro- duse inse atat'a amaratiune intre credinciosii lorū cei mai insemnati, că acostia, cugetandu ei, că preutulu ort. scē de ea, umblau cu cardulu dupa densulu, se-lu aflu, si aflandu-lu, care de care se siliā a carti portarea cea neintielōpta si necrestinēscă a preutilorū lorū. Preutulu ort. inse li respunde in modu umoristieu: „Mo bu- curu, că am devenitu prin casulu acést'a den- nou la cunosciintia tarii preutiēi mele, carea asiadara este o spaima pentru cei de alta cre- dintia; dara cumca concordatulu este o piētra a scandalei la noi, unde beserie'a gr. or. este prēdomnitorē, acést'a D-Vōstre mai vertosu o simtiti in casulu acést'a.“ Preutii rom. catolici facura apoi arotare la Consistoriulu armenescu den Leina, acusandu-i pe preutii armenesce, că ar fi produsu multa scandala, lasandu-se aso- ciatu de preutulu gr. or. La comisiune dovedū inse atatu preutulu armenescu, parocu de'n S. catu si mai multi intielegintū, cumca preutii rom. cat. au produsu scandala, aruncandu vēs- mintelē de pro sine in modilōculu drumulu, ēra in beseriea, in locu ca se sierbēscă s. liturgia in felōne negre, precum este totdeun'a datena la densii, s'au imbracatu care de care in vesminte mai serbatoriale si invesolitorē, si severisindu ddiēscă liturgia cu otiarire, ceea ce nu se cu- vine unui mireanu aflandu-se ia beseriea; neci decum inse unui preutu, standu de'naintea alta- riulu.

Mai departe, cumca concordatulu este ne- micitoriu sēu celu putienu inadusitoriu alu sen- tiului de omenitate, de amicitia si de colegiali- tate, acést'a se dovedū de preutulu rom. cat. de'n S. si cu ocasiunea unei inmōrmentari de'n dilele trecute, căci cercendu, de si nu amicitia, carea se vede că numai a simulatō, dara colegiali- tatea, de a permite tragerea clopoteloru, ceea ce

tica a demustratu in di de asta-di, cum că Grecii moderni, nu sunt de origine Elini, neci Greci din epoc'a bisantina, ci sunt una amestecatura de Slavi, si alte popōra, si lim- b'a neogreca, asiē precum se află ca astadi insemnata in vorbariele si gramaticelē neogre- cesce, dreptu limba maestrōsa, se vorbesce nu- mai de unele clase de ōmeni fruntasi a unorū cetati ale Greciei, ēra poporatiunea comunu nu o vorbesce (vedi despre acést'a, intre altii, pre Fallmerayer, in: Gesammelte Werke, Leipzig 1861, tom. I. pag. 275 s. c. l.) — Luandu in consideratiune faptulū acést'a, si dejudecandu impregiarile si temeurielē de noi aci mai inainte desvoltate despre originea Albaniloru, anevoia va fi a demustrā, că densii sunt auto- ctoni in pamentulu lorū, cu atat'a mai putienu, că ei sunt descindintii Iliru-Macedoniloru si ai Epirotiloru (a caror'a origine pelagica inea e problematica), — dar cu atat'a mai putinu, se va potē demustrā, că articlii poipusi numelorū din limb'a dacu-romana si-tragu originea din limb'a albana, de ōra-ce este lucru demustratu, cum că in dechinatiunea limbēlorū indu-euro- pene, sufiptelē si tiermuratiunijlē caderilōru de la numene, derivēza din radeinele pronume- nelorū, poipusi numeneloru si pre urma conto- pite cu acestea; apoi in limb'a etrusca pronu-

menele poipusu numelorū, se folosescu dreptu articli, chiaru ca in limb'a dacu-romana, precum a demustratu Lanzi: Saggio della lingua etru- sca, Roma 1789, si precum marturisesc Bern. Biondelli, chiaru fatia cu limb'a albana, in o- pulu seu: Atlante linguistico d'Europa, Milano 1841, tom. I. pag. 95, unde dice: „Ho ancora avertito, che la lingua degli Albanesi, serba radicale afinitā colla latina e colla greca; ora analisando gli antichi monumenti etrusci, trai quali particulamente le celebri tavole eugubine, vi si trovano cio che non fu avertito d'alcuno, corte proprietā caratteristiche eschisive della lingua albanesce, tali sono: i suffissi, che appli- cati ai nomi tengono luogo d'articolo“, —adeca: „Am inea incunosciintiatu, că limb'a Albaniloru serbēza afinitate radicala cu limb'a latina si cu cea greca; acum analisandu monumintelē vechi etrusce, intre cari mai vertosu celebrelē tabule eugubine, aci se află, aceea ce nu a fostu in- cunosciintiatu de cineva, unele proprietati ca- racteristice eschisive limbei albano, atari sunt: sufiptelē, cari aplicate numeneloru stau in lo- culu articlului.“ — Totu asiē falsa este acea intarire, cum că sunetulu intunecatū „à“ (ъ) din limb'a dacu-romana si-trage originea din limb'a albana, de ōra-ce noi demustramū mai sus, cam că acestu sunetu mai de aprōpe si-tra-

ge originea sa din limb'a galu-celtica, si vetiu- esce pana in di de asta-di la remasitielē popo- rului de origine galu-celtica din Scoti'a de sus, precum si la poporulu romanu din Elveti'a (in conjugatiune), cari popōra a buna sēma nu l'au imprumutatu de la Albani.

Dupa ce demustramū, cum că sunetelē intunecate din limb'a dacu-romana, nu-si tragu originea lorū din limb'a slava, neci din cea al- bana, ci din limba galu-celtica, urmēza aci a continuā inea ceva despre elementulu galu- cel- ticu la Dacu-Romani, deci

In institutiunile Moldu-Romaniei aseme- nea se vedu a custā eleminte de origine galu- celtica, anume se vedu a fi de origine galu- cel- tica: „corbulu“ din stem'a (herbulu, pagerea) Tierēi-Romanesci, si „zimbrulu“ (capulu de bouru, bos urus lat. bison *) din stem'a Molda- viei. In opulu intitulatu: Etudes numismatiques et archeologiques, par Joachim Lelewel, type gaulois ou celtique, Bruxelles 1840, cu unu atlasu despre banii cei vechi galu-celtici, adausu acestui opu — dovedesce autorulu deplinu, care a fostu tipulu baniloru popōralorū galu-celtice, anume cu o sciintia fōrte critica arcēta autorulu, cum au tiparitu banii lorū poporale galu-cel-

*) Bison, se crede a fi bou selbaticu, dar nu „bosurus“ celu numescu „Auerochs“ germanii.

lice de pe tipulu macedonu (grecescu) si italicu, decopiandu la ineputu; ēra mai tardū imi- tandu numai acci tipi si simbolēlorū, in catu banii galu-celtici desvoltara si capetara apoi ca- racterulu lorū propriu natiunalu; autorulu in opulu seu pag. 38 si 39 dovedesce, cum Galu- Celtii au tiparitu bani de totu asemene la Du- nare in Daci'a, in Dalmati'a si in Gali'a si cum că un'a neinterupta comunicatiune si le- gatura a existatu intre ei incependu de la gur'a Dunarei pana la provinci'a Santones din apu- sulu Franciei (de la riulu Garum'n'a) spolata prin oceanulu atlanticu; pecatu că Lelewel, a- cestu lucēferu de primulu rangū pre orisonulu sciintielorū (de origine polaca) n'a cunoscutu si banii de origine galu-celtica aflati in Daci'a, in specie acci din tabloulu archeologicu de C. Boliacu de la numerulu 1 pana la 23, căci a- tunci a buna sēma si mai intoneciatu, si cu mai multe consociintie ar fi desvoltatu oieptulu seu. In atlasulu de la opulu lui Lelewel a) cu pri- vintia la „corbulu“ din stem'a Tierēi Roma- nesci, aflāmu, cum că in tabel'a (planchē) 5 pre banulu de sub num. 17 (de la anii 57—50 inainte de Crestu) se află doi corbi; in tabel'a 7 pre banii num. 40 (din Catalonia pre la- nulu 45 nainte de Cr.), 41 si 42 (ambi costi din urma bani de la Lexovi, poporu din Gali'a

inse nu se iertă chiaru neci la însa-si pofirea a celui mai de aprôpe a mortului r. gr. or. Cu această si-casiună bietulu preutu rom. cat. ingimpari noue, cari cu atăta amaratiune le capetă de'n partea confesiuniloror sei, că acum'ă mbula besmeticu de capu, dicendu: „nu sciu, ce vreu ômenii de la mine.“ — Acăsta portare a preutului rom. cat. se li scribăca cu atăta mai multu de indreptariu preutilor gr. ort. de'n S. cu catu elu crede, că repausandu unu confesiunaliu de ai sei si avendu de unde platî tragerea clopotelor in besericele gr. or., acăsta nu i se pôte refusa, fiindu beseric'a rom. cat. prădomni-torea in țira. Nu potemu retacé aicia observa-tiunea unui mireanu rom. cat. asupra preutului seu, facuta cu ocașiunea casului alu douile, di-cendu: nimene a preceptulu concordatulu astfelu a elu, elu e concordatulu incorporatu.

Credemu, cumca totu acê este loculu, a amintî despre dessantirea serbatorilor gr. ort. Pre candu concordatistii, cei ce ca ampoiati au tota poterea in mana, se ingrigescu de sustie-nera santiei serbatoriloru lor, si pre candu in zilele de serbatori de ale loru domnesce cea mai santa tacere in orasiu, in serbatorile gr. or. se face negociulu publicu, ca in ori ce alta di, trecendu-si cu vederea si acea fapta marsiava, de gidovii si-cara paiele cu ômeni crestini de r. ort. prin strad'a de capetenia a orasiului chiaru in diu'a inaltarii pră santei crucei, care serba-tore este de insemnetate importanta istorica, si care este atatu de santa. Deci ce urmădia de aci?

De sub magur'a Simleului 15 sept. 1867.
(Brachiulu in Bobota. Recercarea cottu-lui Zarandu in caus'a limb'ei. Unu cer-culariu eppescu.)*

(a) Iertati-mi, Dle redactoru, a vi serie ceva despre vieti'a năstra muncipala din Sol-noculu de medilocu. Mai multe lucrari se in-templa pre la noi, cari a le sei, onoratului pu-blicu nu-i vor fi fora de folosu. Nu voui acê a le amintî tôte, unu lucru inse nu' potu trece se nu vi-lu impartasiescu, care, dăca nu va inte-răsa publiculu cetitoriu romanu, interesăza pana preste mesura respectiv'a comuna curatu roma-nesca, care cu trebile constitutionale de acum suferu o lovitura, de carea numai bânulu Ddieu scie candu va se se vindece; — infielegu co-mun'a romanésca din cottulu acăsta. — Bobot'a si brachiulu ne mai pomenitu, ce fu dusu in contra ei in 3 iuliu a. e. — Am tacutu pana gina' a luanđu rolulu unui simplu spectatoru din causa că am voui se vedu ce va se face Congregatiunea marcala care togma eră con-stituita pentru 8 iuliu, adăca cu 5 dile mai tardiu. — La vederea unei astfelu de fapte, careia asemenea inzadaru vâi cercă in analele evului nou, si care nu i-ar face rusine neci ce-lui mai negru absolutismu, am tacutu si pen-tru aceea că nu am voui a preocupă sentintia comitetului comitatensu inainte de timpu. A cum'a inse candu vedu că trăb'a cu ocașiunea congregatiunei comitatense din 2 septemvre se

*) Casulu de la Bobota ni l'a mai descriu o cores-pundintia, inse nu-lu sterseramu neci din acăsta pentru că revărsa a supra-o lumina catu se pôte de chiana. Red.

fini, candu am vedutu si auditu rezultatulu co-misiunei investigatorie trimise de congregatiu-nea marc. din 8 iuliu spre a investigă lucrulu, si in urmarea elaboratului acosteia parerea co-misiunei datatorie de opiniune denumita ad hoc de congregatiunea din 2 septemvre, acum'a dieu mi tînu de cea mai santa detorintia a dă totu lucrulu publicitatii, ca se veda lumea feri-cirea ce ni-o aduse constitutiunea dualistica, mesur'a dreptatii constitutionale magiare!

Lucrulu pe scurtu sta precum urmăza:

Cati-va posesori mari, cari se tînu a vâ dropta de crasmariu in comun'a Bobota, au in-ceputu procesu in contra sateniloru renitenti spre a deveni in dreptulu acesta presuntivu a loru, care nu l'au eserciatu neci candu si in urmarea negligintiei advocatului comunei, care nu a apelatu sentintia forului primu, — l'au si castigatu. Prim'a Iuliu anulul curgatoriu fu diu'a licitatiunei crasmariului in Bobota. Bo-botanii, cari cu una di nainte de licitatiune sciu-ra cum sta caus'a lor, vedindu-se sedusi si a-magiti de advocatulu lor Kiss Tamás, esira cam la dōue snte in capetulu satului cu o su-plica tradanda judelui esecutoriu, in care spu-nendu-si insielatiunea amara cerura ragasu de 30, ori incai 15 dile ca se-si caute de causa, resoluti fiindu altcum pe licitanti neci de cum a nu-i lasă in comuna, dupa ce acolo neci unu domnu nu are intravilanu. Sosindu judele esec-utoru din Zilah G. Bălint la Bobota, satenii amintiti si-presentara cererea in numele comu-ni enarandu totu lucrulu si cu vorb'a din firu in peru. Judele licitanti intră in comuna, as-ceptă acolo pana la 11 ôre in cas'a parochiala, dar vedendu că nu vine neci unu licitanti si credindu că neci va veni vre unulu, dupa ce satenii se dechiarara că nu-i vor lasă in comu-na, pasesi Bobot'a cu rogarea sateniloru ple-candu catra casa la Zilah. Ajungendu la cras-m'a „Czifra“ lu opri capulu actoriloru proprie-tariulu facutu din gidanu crestinu Szalavetz A. cu advocatii Szénásy si Kiss Bălint, dimpreuna cu vre o doi trei licitanti gidovi, cari vorbindu-i cate vordî uscate — cari tôte se adevăra de mentiuni — lu îndemnara se cêra brachiul asu-pra sateniloru despre cari ei au fostu auditu că nu vreu a lasă pre licitanti in lantru; urmarea fu că judele emisu credindu că romanii vreu se omōra pre Szalavetz si alti gidani de panu-r'a lui, că-su gata a trage clopotele intr'o ure-clia si a prepară cu feru si focu tōta judecatorimea licitanta — nu se duse mai departe catra casa, ci descriindu lucrulu asiă premaritu dupa cum l'a auditu, ceru brachiul. Vice-comitele L. Pelei fara se cerce lucrulu mai de amenuntulu, lu si ordină, demandandu lui Betsy judelui cercualu, se plece cu o putere insemnata in contra comunei romaneresistente. Judele Betsy dupa ce nu potu adună cu iutele 1000 de ô-meni, cati avu de eugetu, adună 400—500 de ômeni toti magiari din cinci comune, cu cari plecă numai de catu spre a frange comun'a rebelanta. In 3 iuliu sosi brachiulu cu 80 de cara si cam la 300 de cai; omēii inarmati toti cu pusce, pistole, furci, fur-cioie, focosie si altele, si dupa ce se consti-tuira in avant-garda, centru si ariere-garda, intrara cu triumfu in Bobota unde neme-ni neci prin minte nu i-a trecut se resiste.

Ajungendu brachiulu la cas'a comunala, numai decatu incepu a requiră; taiara 3 vite, adusera butōie de vinu, rachiu, pane, slanina s. a. asiă catu acestu brachiul facu dauna Bobotei nu mai putienu ca de 2000 fl. v. a. In contra acestui faptu neumanu, iritatoriu de sufletu, ne mai po-menitu neci in analele evului mediu, bobotanii cerura scutu la congregatiunea marcala din 8 iuliu. Acăsta congregatiune indignandu-se de acestu incidentu barbaru, denumi o comisiune spre a cercetă lucrulu si a referă starea lui in congregatiunea fitoria 3 septemvre a. e. Mem-brii comisiunei fura DD. Keizler Imre v. co-mite substitutu, Sandra Pap protojude substi-tutu, Ioanu Nichita juratu si Kiss László not. subs. — Comisiunea acăsta pre diu'a amintita si-si fini misiunea predandu-si lucrarea con-gregatiunei pentru a aduce judecata. Congre-gatiunea, fiindu actele cam voluminose, alese o comisiune de siese spre a cercetă actele si a-si dá opiniunea basata inaintea congregatiunei. In acăsta comisiune fura doi romani. Dupa cer-ectare de dōue dile, comisiunea opină că: bra-chiulu de feliu nu a avutu locu in casulu pre-sinte, dupa ce judele emisu nu fu impedeccatu in actiunea sa; dintre posesori nimene nu s'a incercatu a merge in lantru, era caro s'a incer-catu d. e. Rdissimulu vicariu Coroianu, a si in-tratu; nepotendu intră licitanti — altcum neci unulu nu a probatu — licitatiunea se potea tîne si aiurea nefindu legata de locu, s. a. s. a. prin urmare judele emisu G. Bălint dimpreuna cu judele cerc. conducatoriu de brachiul Betsy sunt detori a restitui daun'a causata comunei. — Acum dupa acăsta opiniune basata pe ade-veru, adusa de comisiune 2/3 parti magiara, ce ar fi acceptatu omulu alta de catu ca congrega-tiunea se primésca de a sa parerea comisiunei? Congregatiunea inse aprobă ea ôre acăsta parere rationabila? departe se fie! Congregatiunea, fora se fie luatu in consideratiune neci catu-e negru sub unghia parerea comisiunei, au se fie pretinsu cetirea cutarui protocołu inconstitu-tionalu, simpliciter dupa sic volo sic iubeo absolva dîregatorii amintiti, aflandu că brachiulu a a-vutu locu si că comun'a siesi are de a-si multiam daun'a causata! O hotarire, o procedura e acăsta, casî care inzadaru nei cercă pe con-tinentulu Europei, si dōra a lumēi întregu. Apoi unii omēni de acăsta pretindu a fi ante-luptatorii civilizatiunea si dominium mundi au-striaci! ondre si respectu caror'a se cuvine, cu multa placere am observatu că nu au lipsitu dintre fratii magiari mai multi a face atenti si a abate pe confratii loru de la o astfelu de procedura miserabila asiă d. e. DD. Kovács, László Imre, Szentkirályi, Kaiser si alții, dar durere! majoritatea Comitetului comitatensu pară de presupunerea acelor'a cari in romani nu vedu de catu nisce renitenti, comunisti, res-colatori asupra domnilor sei etc. ii condamnă si dechieră de inovati, căci sermanii sateni, ne mai sciindu ce se face, se adunara cu turm'a, inse cu manile gōle — spre a-si face protesta-tiunile sale!! Dintre romani se destinse atatu prin argumentele-i sanatoșe catu si prin vocea-i oratorica bravulu romanu si nationalistu Ge-orgiu Pop posesoru in Basesci, durere numai că dintre romani nu i-a secundatu nimene, pen-tru că doi—trei membri cu ciucuri, cari ii a-

vemu, ddieu scie din ce cauza, nu au fostu de fatia. Si asiă caus'a bobotaniloru cadid, nu din lipsa de arguminte ci din lips'a numerositatii membriloru cu mai multa judecata. Comun'a si-apelăza caus'a la ministeriu, de unde sperăza mai multa direptate. Indata ce voui sci re-sultatulu, nu voui intardiă a vi-lu face cuno-scutu. —

Totu cu acăsta ocașiune veni pe tapetu si re-cercarea Comitatului Zarandu spre a li sprigi-ni cererea, ca se capete ordinatiunile oficiōse si in limb'a romana, — dar fratii magiari o luara spre sciintia si pusera ad acta din causa că membrii comitetului sunt mai esclusivu ma-giari, desî romanii in acestu comitatu faou 2/3 parti, acosteia tôte se intempla dupa constitui-unea magiara pusa inaintea romanului se se amoriseze in ea! —

Pre candu ni se intempla aceste manga-eri neacceptate, eca că Il. Sa Vancia ne mai suprinde cu un'a. La cerculariulu de sub 1978 alatura unu rubricatu mare scolariu ungurescu, trimitiendu-lu lar pentii diceesani se-lu umpla pe semne totu ungurescu! Numai acăsta ni-a mai trebuitu. Inceputulu e facutu! Protopopii cei mai multi nepatindu astfelu de candu stă lu-mea, alērga de la unulu la altulu intrebandu ôre cum se umpla rubricatulu de ôra-ce nu preceptu ce e scrisu de asupra?

Baseric'a si deschiliuitu autonomi'a ei limbistica a facutu tōdeun'a cea mai mare im-pedecare de romanulu neci in seclii de trista suveniru a slovenismului si calvinismului nu s'a lapedatu de limb'a romana eschisiva in afa-cerile sale, — inceputulu spre a se delatură acestu reu e facutu si moritulu e alu Il. sale Vancia. —

Protocolulu

siedintiloru directiunii Asociatiunei aradane pentru cultur'a poporului romanu tînutu in anulu 1866/7.

Stedint'a XI

(ordinaria.)

tînutu in Aradu in 8 septemvre nou 1867.

Presiedinte: Mironu Romanulu, direc-toru secundariu.

Membri oficiali: Em. Misiciu, percep-toru, Ioane Goldisiu, esactoru substitutu, Teo-doru Serbu, bibliotecariu subst. si Iulianu Gro-zescu notariu.

Membri asistentu: Dr. At. Siandoru. 91. Deschidendu-se siedint'a, se cetesce si autentica protocolulu siedintii trecute.

92. Dlu presiedinte propune alegerea u-nei comisiuni, carea timpuriu se se ocupe cu adunarea datelor trebuintioșe la compunerea raportului pentru adunarea generala.

Determinatu:

Propunerea se primesece cu unanimitate, si de membri ai acăstei comisiuni se alegeu d. d. Ioane Goldisiu, Teodora Serbu si no-tariulu.

93. Notariulu arăta cumca Grigoriu Bi-risiu v. notariu magistratualu din Aradu pe bas'a dechiaratiunei formale cu deobligamentu

lagdun, in Normandi'a de adi, de pre la anii 57—56 inainte de Cr.) se afla cate unu corbu; pre acăsta si tabela banii num. 57, 58, 59 si 60 (aflati in centrulu Galiei, si tipariti pre la anii 90—27 nainte de Crestu) se afla corbi, si pre banii de sub num. 57 si 58 sunt corbii intorsi cu ciulu (clontiuulu) spre drépt'a catra o cruce, care sta de din aintea ciukului corbului, era in giurulu crucei se afla in patru unghiuri, patru puncturi desclinitu de cruce, chiaru asiă precum se vede corbulu, cu crucea inaintea clontiuului, si puncturile inaintea cornurilor crucei pre banii 102 si 103 (in tabloulu lui Cesare Boliacu) de la principii Vladu Cepesiu si Vladislauș*); in tabel'a 8 pre banii de sub num. 10 (de la anulu 35 in-ainte de Cr.), 59 (banu galu-bretonu), apoi in ta-bel'a 9 pre banii 9**); 10 si 11 (toti trei bani de pre la anii 55—39 nainte de Cr.) se afla asidero corbi, unii dintre corbi inse, mai vertosu coi de pre tabel'a 9 asemenea mai multu cu vulture, séu cu o specie de vulture; b) cu privintia la „ca-

*) Reu facura dar acei arditori, cari nu scimu din ce zelu ratecitu, pusera in seclii din urma crucea in clontiuulu corbului, in locu de a o lasă de din aintea lui, precum a fostu in vechime.

**) Pre banulu num. 9 se afla pre o parte „capulu de bouru“ cu stea de asupr'a, si cu inscriptiunea „Am-bactus“ era pre cea alta parte se afla „corbulu“ fara inscriptiune.

pulu de bouru“ din stem'a Moldaviei aflamu, cum că in tabel'a 4 pre banulu 31 (de pre la anii 100—50 in. de Cr. cu locu ne deter-minatu unde s'a aflatu in Franci'a) se afla unu capu de bouru singuru; in tabel'a 5 pre ba-nulu num. 13 (aflatu in provinci'a Santone, din apusulu Galiei, care banu este tiparitu pre la anii 39—27 in. de Cr.) se afla unu capu de bouru, care sta sub gur'a unui cane si canele tiene lab'a (branc'a) drépta aredicata asupr'a ca-pului de bouru, era dupa cane se radica unu arbore; acestu banu arc pre cea alta parte unu tipu de capu de omu, in giuru cu inscriptiunea „Conovios“, recte „Contovios“, si este cu to-tulu asemenea cu banulu aflatu in Daci'a de pre tabloulu lu Cesare Boliacu, num. 19—20; in tabel'a 6 pre banulu numerulu 27 (tiparitu pre la anulu 57—52 in. de Cr. in Franci'a de medianopte — numita odiniora Gal'i'a belgica secunda — la poporulu Atrebatii) se afla unu capu de bouru de a supr'a si de din josu de unu calu; in tabel'a 7 pre banulu 73 (de pre la anulu 60 in. de Cr., aflatu in Franci'a de medilocu, in partea resaritēna, unde a locuitu poporulu galicu numitu Seguanii, a caror'a cetate s'a numitu „Bisontium“, care si-a imprumu-tatu numele de la „bison“ ce insēma bou sel-baticu, ori bouru, si cuventulu „bison“ se afla

dreptu incriptiune si pre banu) se afla unu capu de bouru de a supr'a unui calu; in ta-bel'a 9 pre banulu 9 (cu inscriptiunea „Am-bactus“ de pre la anulu 55 in. de Cr., nu se scie unde s'a aflatu in Franci'a) se afla era unu capu de bouru. Acesti bani de origine galu-celtica se asemenea cu banii num. 107, 108, 109, 110 si 111 de la principii Moldovei: Ste-fanu celu mare, Bogdanu alu treile, Simeonu Vladu Movila si Alesandru alu 4. Lapusiné-nulu, impartasii in tabloulu lui C. Boliacu, pre cari asemenea se afla capulu de bouru dreptu semnu alu stemei Moldaviei. — La acoste impartasiri, vine de a insemnă acf, cum că pre banii galu-celtici acf citati d'in atlasulu lui Lelewel, se afla pre langa „corbulu cu cruce“, si prelanga „capulu de bouru“, inca intiparite semilune si stele, chiaru precum se vedu de acoste pe banii Moldu-Romaniei imparta-siti in tabloulu lui C. Boliacu. Lelewel in opulu citatu pag. 12 inenoscintieza, cumcă ce-tatea „Haliciu“, de unde-si trage numele Gal-i't'a, care cetate fu numita in vechime „Galie“, pentru că eră de Galii fundata, — a avutu chiaru ca in Tîer'a romanésca „corbulu“ dreptu stema ori insemnu, aceea ce este una impregiu-rare de cea mai mare insemnetate pentru isto-ri'a stemei Tîerei-Romanesci. — Si cu privin-

tia la vechitatea „capulu de bouru“ din ste-m'a Moldaviei, insemnămu acf, cumcă in anulu 1865 dupa cum a incunosciatulu „Trompet'a Carpatiloru“ s'a aflatu la pitiorulu podului lui Traianu, o pétra, care se pestréza la museulu din Bueuresci, si pre care sta sculptatu unu „capu de bouru“ intre dōue capete de leu; apoi la ruinele cetatei Ghertin'a de langa Galatfu, se afla inca o pétra, care se pestréza la biblio-tec'a d'in Iasi, pre care pétra asemenea se vede insculpatu unu „capu de bouru“.

Prin acosteia credemu a fi demustratu nu numai din istoria, ci chiaru si din limb'a dacu-romana cum că au existatu popōra galu-celtice in Daci'a traiana, cari contopindu-se cu colo-niele romane — si acoste erau amestecate din vechime cu popōra galu-celtice — straplantate de Traianu imperatu spre locuire in Daci'a, au in-fiptu nu numai in limb'a dacu-romana eleminte de limba galu-celtica, ci au predatu dreptu ere-dia Dacu-romaniloru si institutiuni in stemele tîerei lor. Deci trecemu spre a lucră de Getu-Daci.

(Va urmă.)

Simeone Manguica.

de 2 fl. la anu, voiesce a fi alesu de membru alu Asociatiunei.

Determinatu:

Dlu acù amintitu trecendu prin votisare secreta se dechiara de membru ordinariu alu Asociatiunei.

94. Notariulu aréta cumca, primindu fó-
pa: „Romanulu“ din bunavointi'a redactiunei
acelu diuariu, o oferesce Asociatiunei; totu de
odata impartiesce cumca dlu Nicolau Philimonu
advocatu in Aradu inca oferesce Asociatiunei
foi'a germana „Zukunft“, din anulu curinte.

Determinatu:

Ambele oferte se primescu cu multiamita.

95. Cu privire la determinatiunea de sub
nrulu 74 a anulu curinte, ca adeca statutele
Asociatiunei rentornate de la locurile mai inalte
se se desorie si se se retransmita la locurile
amintite spre intarire, notariulu aréta cumca
acéta determinatiune inca nu s'a executatu,
totu de odata atrage atentiunea directiunei la
acea impregiurare, cumca testulu acestoru statute
modificate la locurile mai nalte in multe
privintie prò esentiale e in contrastu cu decisi-
unile adunarei generale, deci propune ca espe-
darea acestoru statute se se suspinda pana la
cea mai de apròpe adunare generala a Asocia-
tiunei.

Determinatu:

Propunerea se primesce.

96. Dlu presiedinte propune ca luandu-
se in consideratiune multimea agendelor direc-
tionale se se tiena sedintie mai adeseori.

Determinatu:

Propunerea se primesce, si se decide tie-
nerea sedintieloru estraordinarie in 18 sep-
temvre si 1 octovre, fiindu de a se aduce
acést'a la cunoscinti'a domniloru membri
esterni ai directiunei.

Autenticatu in sedinti'a estraordinaria
tinenta in 18 septembrie 1867.

Miron Romanulu m. p.
directoru secund.
Iulianu Grozescu m. p.
notariu.

Romania.

Programa pentru distribuirea stégurilor
gardei civice din capitale si serbarea tragerii
la semnu.

1. Dumineca, la 10 Septembrie, 9 1/2 óre
demaneti'a, tóte legiunile gardei vor fi asedia-
te in linia de bataia pe campi'a de la Cotro-
ceni.

2. La 10 1/2 óre, dupa sosirea Mariei Sa-
le se va incepe oficiulu divin, ce va fi cele-
bratu de Em. Sa mitropolitulu, asistatu de inal-
tulu cleru si de serviciulu religiosu alu corpuri-
loru de guarda, in biserica de la Cotroceni.

3. La acéta ceremonie vor asista dd. mi-
nistri, curtea de casatiune si cea de compturi,
cari vor fi asediati in biserica la drépt'a tro-
nului, éra in stang'a corpulu municipale alu
capitalei, dd. presiedinti ai curtiloru si tribuna-
liloru; oficiarii purtatori drapeloru gardei
cu stindardele loru. — La serviciu asista si
dd. delegati din partea comuneloru urbane
pentru tragerea in tianta, invitati de d. pri-
mariu alu capitalei.

4. Dupa sant'a liturgia, la 11 si jumetate
óre, esindu din biserica, M. S. trece in revista
legiunile si apoi, insocitu de persónele numite
mai sus, va merge in mediloculu trupeloru. A-
colo, la més'a asediata spre acestu scopu, E. S.
mitropolitulu va citi rogatiunile prescise de
religiune pentru bine-cuventarea steagurilor.

5. In acestu timp, dd. ministri si curtea
de casatiune stau la drépt'a M. Sale, statulu
majore generale la stang'a si oficiarii cari tienu
drapелеle inaintea mesei, cu spatele spre legi-
unea 3. Inspectorule generale, luandu oate unu
drapel, ilu presinta Domnitorulu si chiama
pe capulu fia-carei legiuni, care lu primesce din
manele Mariei Sale.

6. Dupa distribuirea steagurilor, toti
capii de corpuri, avendu in capu pe inspectoru,
ingenuchia in giurulu mesei, éra E. S. mitro-
politulu chiama binecuventarea ceriului asupra
tierci, Domnitorulu si gardei.

7. In totu timpulu acestei ceremonii, se
dan salve de artileria.

8. Dupa terminarea ceremoniei toti capii
de corpuri cu steagurile loru s'asiedia pe o sin-

gura linia in faci'a legiunei 3, cu faci'a spre
més'a.

9. D. Inspectorule generale alu gardei
pronuncia atunci formul'a juramentulu.

10. Capii de legiuni incredintieza apoi
drapелеle in manele oficiariloru purtatori de
steaguri si fie-care oficiaru duce stindardulu la
legiunea sa respectiva si si-ia loculu seu in li-
nia de bataia. In acestu minutu tóte legiunile
presinta armele si tóte bandele musiciloru canta
M. S. Domnitorulu, adreséza atunci unu dis-
cursu gardei.

11. Dupa discursu, oficiarii superiori inca-
leca si dau ordini pentru defilare.

12. Dupa acést'a, d. primariu, insocitu de
dd. delegati din partea comuneloru urbane pen-
tru a trage la semnu, merge cu music'a in frunte,
la loculu otaritu pentru acést'a.

13. O ora in urma, M. S. Domnitorulu,
insocitu de ministri, de statulu majoru alu ar-
matei si alu gardei, etc. merge la stabilimen-
tulu nationale de dare la semnu, unde se va
executá tragerea in faci'a M. S. si a juriului
numitu pentru a decerne premiele.

14. Dupa terminarea tragerei in tianta si
a decernerii premieloru, domnii cari au trasu
in tianta o parte, chiaru in acelu locale, la
prandiulu ce este pregatitu de catra primaria in
onórea domniloru loru.

Tóte s'au petrecutu in ordinea cea mai
buna, amesuratu programulu acestuia.

Vom luá aci numai raportulu distribu-
rei stindardeloru, despre carea scrie „Romanulu“

Serbarea impartirii stindarieloru gardei
nationale s'a faeutu ieri intr'unu modu stralu-
citoriu pe campi'a de la Cotroceni. Cele cinci
legiuni ale gardei, numerandu peste cinci mii
de ómeni presinti, erau insirate in linia de ba-
taia. Dupa serviciulu religiosu facutu in bise-
ric'a de la Cotroceni, de catra E. Sa. Mitropo-
litulu, Mari'a Sa, insocitu de d. ministru de
resbelu, Statulu maiore alu armatei si alu gar-
dei, a trecut in revista tóte legiunile, aclamatu
cu caldura de garda si de mai multe mii de
spectatori, comercianti si poporu, ce venisera a
asiste la acéta mare si nationale solenitate. M.
Sa se apropiá apoi de més'a asediata in medi-
loculu campului unde E. Sa Mitropolitulu dede
binecuventarea religiósa a stéguriloru, cari fura
incredintiate de Domnitorulu capiloru de legi-
une. Dup'acést'a d. inspectoru alu gardei natio-
nale, Generariulu N. Golesecu, adresandu-se
catra garda, pronuncia urmatorulu juramentu:

„Cetateni guardi ai Capitalei! Jurati se
pastrati cu onóre si fara péta steagurile vóstre,
si astfelu veti corespunde increderii si accep-
tarii ce am pusu cu tier'a intréga in voi.

Jurati a le aperá in ori ce intemplare
ca unu santu depositu ce incredintiezu patrio-
tismulu vostru.“

Oficiarii superiori si dupa densii gard'a
intréga respunsera cu putere: jurámu!

Apoi oficiarii purtatori de stindarie du-
sera acestu pretiosu si sacru simbolu alu patriei
si alu drepturiloru natiunei, pe la legiunile
loru si se asiediara in linia de bataia. Mari'a Sa
Domnitorulu, avendu la drépt'a sa pe genera-
riulu Golesecu si incongiuratu de totu statulu
majoru si oficiarii superiori, se naintá atunci
calare inaintea gardei si romanesece, c'o voce
plina de anima, de convingere si de energia,
c'o voce in care vibrá amórc'a patriei si otari-
rea ferma d'a urmaru cu neobosire realizarea
santeloru ei aspirari, rostú cuvintulu urmatoru:

„Cetateni Gardisti! Pentru voi ca si
pentru mine diu'a de asta-di este o adoverata
serbatóre. Simtu o via multumire de a fi celu
d'antaiu Domnitoriu caruia a fostu rezervata fa-
vórea de a conferu steaguri Gardei nationale
romane. Acestu simbolu sacru care pórt'a devi-
s'a „Patri'a si dreptulu meu“ vi va a-
duce totu deun'a aminte detori'a de a mantie-
né drepturile castigat'e. Am ferma convinge-
re ca ve veti aretá demni de increderea co-
pune patri'i in voi si veti aperá acestu depositu
in tóte imprejurarile, cu curagiulu si perseve-
ranti'a tradicionale a Romaniloru.

„Tier'a privesce in voi, cetateni guardisti,
pe cei mai caldurosi operatori ai ordinei publi-
ce si ai tronulu.

„Adunati-ve imprejurulu meu si ve in-
credeti in iubirea si solitudinea mea, precum
si eu me incredu in devotamentulu vostru.
Astu-felu incongiuratu de voi si de fratii vostri
din armata, Tronulu meu va fi ce'a ce, rodi-
candu-lu ati voitu se fie: Marirea si tari'a na-
tionale.

„Traiesca Romania!
„Traiesca guard'a nationale!“
Unu floru de entusiasmu patriotieu, de
mandria nationale, facú se tresara, de la o mar-
gine la alt'a a campiei, animile miiloru de cetati-
niani adunati. Aclamatiuni entusiaste si repetite
respunsera la cuvintele Romanesci ale Domni-
torulu, care, cu credintia in iubirea de patria
a poporulu, ii distribuá celu d'antaiu stindari-
ele „acelu simbolu sacru, cum dise Elu, care
pórt'a devis'a Patri'a si „dreptulu meu“ care li
va aduce totudeuna aminte detori'a d'a mantiené
„drepturile castigat'e.“ Cetatenii capitalei vor
pastrá nestérta in anim'a loru amintirea acestei
dile solemne, vor vedé pururea falfaindu stin-
dariele, incredintiate loru de M. S. Carolu I,
si si-vor descoperu capulu cu respectu si iubire;
vor vedé tóta víeti'a loru inainte-le faci'a in-
spirata a iubituloru loru Domnitoru pe care se
cetá iubirea patriei, a poporulu romanu si
vointi'a maririi lui. Dupa acést'a M. S. totu in-
congiuratu de statulu-majoru, se asiedia in alta
parte a campului de la Cotroceni si'ndata gar-
d'a incepu a defilá pe din'ainte-i in plutone,
eclamandu-lu cu caldura si iubire. Apoi gard'a
se întórse in orasiu si Mari'a Sa reintrá in pa-
latulu seu de la Cotroceni.

Economia.

Tergulu de Viena.

Preturiile negótieloru sunt:

centenariulu (marge, mage)

Bumbaculu	Egiptianu	90 fl.	95 fl.
„	Nordamer. middl.	70	72.50
„	Grecescu	60	65
„	Levantinu 1.	48	55
„	Persianu	45	48
„	Ostind. Dhol. fair	47.50	50
„	„ Surate fair	44	46

Canep'a de Apatin		19.50	22
„	„ Itali'a, curatite faine	19.50	22 fl.
„	„ „ midloc'a	19.50	22
„	„ Poloni'a naturala	17.50	19.50
„	„ „ curatita	25	31

Inulu natural de Polonia		19	22.50
„	„ Moravia natural	26.50	37
Mierea de Ungari'a naturala		18	18.75
„	„ Banatu alba	—	—
„	„ Ungari'a galbena	18.50	19.50

Sementi'a de trifoiu din Stiria			
„	„ cea rosia curatita	28	— 29
„	„ „ lucerna italiana	28	30
„	„ „ francésca	—	—
„	„ „ ungrésca	27.00	27.50
„	„ „ curatita	28.50	29

Talpa lucrata (Pfundleder			
„	„ prim.)	96	102
„	„ („ Corametti)	89	96

Pelea de bou, uda cu órne,			
„	„ cea din Poloni'a de	25—27	—
„	„ „ din Ungari'a de	27—28	—
„	„ „ „uscata cent.	58—61 fl.	—
„	„ „ vaca	50	61
„	„ „ vitielu	—	—

„	„ fora capetine	134	140
„	„ „ cu capetine	119	123
„	„ „ din Poloni'a	95	107

Celul pentru templari celu negru		13.50	14.50
„	„ „ celu brunetu	17.50	19
„	„ „ celu galben.	19.75	21.50

Oleulu de inu		33	33 1/2
„	„ rapiti'a (rafinatu)	—	—
„	„ „ terpentinu galitanu	14.50	15.50
„	„ „ rusescu	15	16
„	„ „ austriacu	20	21

Colofoniu.		7	7 1/4
Smóla négra		5 1/2	6

Unsórea de cenusia din Iliri'a		18.25	18.75
„	„ „ Ungaria (alba)	16.50	17
„	„ „ „ (albastra)	14.50	15.50

Rapiti'a din Banatu, metiulu			
„	„ „ austriacu	5.75	6

Perulu de capra din Romani'a		26 fl.	28 fl.
------------------------------	--	--------	--------

Lan'a de óie, cea de iérna		115	120
„	„ „ „ véra	110	120
„	„ „ mielu	190	200
„	„ „ óie din Transilvani'a	115	—
„	„ „ „ Brail'a, Jalomiti'a	80	—
„	„ „ „ Romani'a mare	76	—
„	„ „ „ mica	70	72
„	„ „ tabaci (Gärber) din Romani'a	78	—

„	„ óie din Banatu, cea comuna, grósa	65	—
„	„ „ óie din Banatu tigai'a	75	—
„	„ „ véra din Besarabi'a	—	—
Unsórea de porcu		39.50	41
Stani'a afumata		41.25	42.50
Cér'a din Banatu si din Un- gari'a, cea galbena		128	130
„	„ „ cea nalbita	156	160
Prunele uscate, din 1865		—	—
Zaharulu Raffinade		31	32
„	„ Melis	29.50	30.50
„	„ Lompen	28.50	—
Gravulu din Banatu 89 & metiul		5.90	cr.
Ordiulu		72	2.90
Ovesulu din Ungar. 50		—	2.05
Seulu de óie din Romania		—	—
Coltiani (Knoppert) I. din 1866		19.00	20.00
„	„ „ II. „	1866	00.00 00.00
Dirdie (Trentie) Unguresci, albe		10.25	10.50
„	„ „ jumetate albe	8.25	8.50
„	„ „ obele	6	6 1/2
„	„ „ ordinare	5	5.25

Nr. 147—1867.

Concursu.

Comit. Asoc. tranne romane, conformu
conclusulu adusu in sedinti'a III a d. gen-
tianta la Clusiu in 28 Augustu a. e. p. XXVIII
publica prin acést'a concursu, pentru unuaju-
teriu de 50 fl. v. a. destinatulu pentru unu so-
dalu de meseria, carele voiesce a se face maestra
Terminulu concursulu se defige pro 1 No-
vembre c. n. a. e.

Concurentii la acestu ajutoriu, pana la
terminulu mai sus insemnatu, au de a-si asternu
la subscrisulu Comit alu Asoc. petitiunile resp.
concurselu loru prevediute cu urmátorele do-
cuminte: a) carte de botezu b) testimoniu despre
iovetiarea resp. meserii, din care se se cunósca
invederatu, déca concurentele ar fi in stare a-si
purta de sine meseri'a sa, prin urmare a se
face maestru c) in urma adeverintia despre pur-
tarea morala.

Din sedinti'a Comt. Asoc. tranne romane
tinuta la Sabiiu in 18 Sept. 1867.

T. R.

Cursurile din 30 sept. 1867 a. sér'a

(dupa aretare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	51.20	51.40
„ „ contributiunali	57.10	57.30
„ „ nóue in argint	86.80	87
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci)	78	78.50
Cele nationali cu 5% (Jan.)	65.35	65.55
„ metalice cu 5%	55.40	55.60
„ „ „ maiu—nov.	58.30	58.60
„ „ „ 4 1/2%	48.25	48.50
„ „ „ 4%	42.80	43.20
„ „ „ 3%	32	32.50
Efete de loteria:		
Sortile de stat din 1864	73	73.30
„ „ „ 1860 1/2 in cele intregu	82.10	82.25
„ „ „ 1/2 separata	85.75	85.75
„ „ „ 4% din 1864	71.50	72
„ „ „ din 1839, 1/2	138.50	137
„ „ banciei de credit	127	127.50
„ „ societ. vapor. dunarene cu 4%	85.75	86.75
„ „ imprum. princíp. Esterházy à 40 fl.	100	102
„ „ „ Salm à 20	29	29.50
„ „ „ cont. Palfy à 20	21.50	22.50
„ „ „ princ. Clary à 20	24	25
„ „ „ cont. St. Genois à 20	23	23.50
„ „ „ princ. Windisohgrätz à 20	17	18
„ „ „ cont. Waldstein à 10	18.50	19.50
„ „ „ Koglevich à 10	12	13.50
Obligatiuni desarrucinatóre de pamentu:		
Cele din Ungaria	68.25	69
„ „ Banatul tem.	66	66.75
„ „ Bucovina	64	65
„ „ Transilvania	64	65
Actiuni:		
A banciei nationali	683	685
„ „ de credit	178	178.20
„ „ „ scoot	608	608
„ „ „ anglo-austriace	105.25	105.75
A societatel vapor. dunar.	477	479
„ „ „ Lloydului	176	180
A drumulu ferat de nord.	168.50	169
„ „ „ stat	235.20	235.80
„ „ „ apus (Elisabeth)	188.75	189.25
„ „ „ sud	183	184
„ „ „ langa Tisza	147	147
„ „ „ Lemberg-Czernowitz	171	171.50
Bani:		
Galbenii imperatesci	5.95	5.95
Napoleon'ori	9.96	9.97
Friedrichs'ori	10.35	10.40
Suverenii engl.	12.40	12.45
Imperialii rusesci	10.15	10.40
Argintulu	122.25	122.50